

4. Henry P., Fouts A. Comparison of user volume control settings for portable music players with three earphone configurations in quiet and noisy environments // J. Am. Acad. Audiol. – 2012. – Mar; N 23 (3). – P. 182–191.
5. Tung C. Y, Chao K. P. Effect of recreational noise exposure on hearing impairment among teenage students // Res. Dev. Disabil. – 2012. – Aug 28. – N 34 (1). – P. 126–132.
6. http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_35_7.pdf.
7. <http://www.medlibrary.net/article/26490-muzykalnye-pleery-objavili-opasnymi-dlya-zdorovya/>.

ПРО ПРОБЛЕМУ ДУХОВНОСТІ ТА ДУХОВНОГО ЗДОРОВ'Я СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

*Пивовар Н.М., Хілінська Т.В., Шпак В.С.
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

Духовне здоров'я – це стан свідомості психіки людини, узгоджений з вимогами законів природи, суспільства, мислення; сутністю свого буття і призначення в світі. Дух – притаманна людині здатність бути самосвідомим суб'єктом мислення, почуттів і волі, що виявляється у цілепокладанні та творчій діяльності.

Духовне здоров'я проявляється у зв'язку людини з усім світом і виражається в:

- релігійних почуттях;
- почутті краси та світової гармонії;
- почутті замилювання та благоговіння перед життям.

Школі потрібно змалку турбуватися про духовний світ дитини. Саме тоді країна буде бачити молодь – як майбутнє нашої нації, рушійну силу держави.

Духовність людини – це її світобачення, розуміння світу, тих процесів і закономірностей, що розгортаються в ньому. У кожній людині своя духовність, світобачення. Здорова світоглядність людей формує соціальний і фізичний добробут.

Духовність людини не є відірваною від практичної діяльності, а тісно з нею пов'язана. Як людина розуміє світ, які у неї знання, вміння, навички; які у неї сформовані переконання, таким чином вона буде діяти, такою буде її життєдіяльність. Звичайно, буває, що люди чинять і всупереч своїм переконанням. У цьому разі розвивається внутрішній конфлікт особистості, вона не задоволена собою, шукає можливості виправити ситуацію

Проблем духовності торкалися ще багато років тому. Про це свідчать праці педагогів минулого: Я.А. Каменського, Г.Г. Песталоці, А. Дистервега, В.О. Сухомлинського. Всі вони одночасно виділили головні фактори, які впливають на духовне виховання учнів: праця, сім'я, школа, вчитель.

На сучасному етапі проблемою духовності займаються багато вчених: О. Майкіна, Г. Сагач, І. Зазюн, С. Соловейчик, І. Зеліченко.

На думку вчених поняття «духовність» – це категорія етики, яка визначає моральний вимір людської життєдіяльності, це живе джерело доброчесностей людини, її моральна спроможність та вища цінність.

Духовна людина живе творчо, піднесеною діяльністю і реалізовує

себе згідно з універсальними законами природи й космосу, гармонізуючи життя на планеті, прагнуть уникнути глобальної катастрофи.

Духовність – це ідеал, до якого прагнула людина у власному розвитку, орієнтація на вищі, абсолютні цінності.

Духовність характеризується добрим ставленням людини до оточуючих її людей, турботою, увагою, готовністю прийти на допомогу, поділити радість й горе. Об'єктивна користь духовної діяльності людини діалектично пов'язується з її суб'єктивною безкорисливістю, де нагородою є задоволення під час пізнання навколишнього світу.

Видатні українські педагоги І.А. Зязюн, Г.М. Сагач пов'язують духовну людину з розумною [1]. На їхню думку, «людина розумна» на сучасному етапі виявилася нездатною подолати усілякі кризи життя, а тому загорівся інтерес до людини духовної, яка по-новому ставить до цих проблем; усвідомлюючи необхідність абсолютних цінностей та ідеалів з метою уникнення глобальної катастрофи.

На думку цих же науковців, без культу духовності людство загине. Духовність – це спосіб розбудови особистості, це, образно кажучи, зустріч із самим собою – своєю душею, внутрішнім «я».

Духовність – це вихід до інстанцій формування, конструювання особистості та її менталітету.

Структурними компонентами духовності ми вважаємо:

- індивідуальну вираженість людини;
- духовні потреби людини;
- пізнавальні потреби людини;
- соціальні потреби людини;
- потреба самоактуалізації людини;
- потреба діяльності людини.

Людина з високим рівнем сформованості духовності володіє системою умовностей та регламентацій поведінки, має такий рівень культури, при якому спрямовує свою власну природу, свої думки, дії й діяльність на збереження й створення добра, гармонії, прекрасного у житті інших людей.

Людина ж, котра не володіє ні певною системою ні бодай мізерною кількістю умовних регламентацій, ні системою будь-яких потреб дотримуватися хоча б яких-небудь приписів у цілому (тобто людина не культурна зовсім), ні поняттям про добро та зло, про ідеал та антиідеал, прекрасне й огидне, може вважатися повністю бездуховною (низький рівень сформованості).

Духовне здоров'я залежить від духовного світу особистості і визначається багатством її духовного світу, знанням і сприйняттям духовної культури (цінностей освіти, науки, мистецтва, релігії, моралі, етики тощо), включає рівень свідомості, особливості світогляду, життєвої самоідентифікації, ставлення до сенсу життя, оцінку власних здібностей і можливостей їх реалізації відповідно до індивідуальної ментальності.

До основних його ознак і показників відносяться такі:

- сприймаючи життя як цінність, людина прагне до створення у ньому нових ціннісних якостей. Стан пошуку охоплює людину мимо її волі та індивідуальних зусиль, і людина шукає його джерела поза своїми силами, у сферах, що лежать вище неї;
- гуманістичні способи впливу на себе та на оточуючих (заохочення, покарання, прощення);
- цілісність внутрішнього світу, що задається системою правил і

суджень, прийнятих для себе людиною усвідомлено (так звана «життєва філософія»);

- переживання постійної радості від життя як такого.

Основоположник шкільної валеологічної науки та практики В.О. Сухомлинський, надаючи великого значення духовному здоров'ю особистості у книзі «Як виховати справжню людину», вважав, що «духовне багатство людини – один з найважливіших показників її всебічного розвитку». В.О. Сухомлинський наголошував, що немале значення має фізичне, психічне, моральне й духовне здоров'я вчителів, тому що без нього важко досягти очікуваних результатів і в дітей. Душа кожної дитини – це квітка, але проросте вона чи ні – залежить від духовності, виховання і навчання високодуховних принципів моралі – основи здорового способу життя. Обов'язок батьків, вихователів дошкільних закладів, педагогів перед майбутнім – не втратити душі дітей, а виплекати їх на основі найвищих людських цінностей, духовних потреб, що забезпечують здоров'я [2].

Література

1. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії / І.А. Зязюн, Г.М. Сагач. – К. : АПН України, 1997. – 302 с.
2. Сухомлинський В. Духовний світ школяра / В. Сухомлинський. Вибрані твори: в 5 т. – Т.1. – К. : Рад. шк., 1976. – С.390.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Підлужна С.А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Рівень освіти багатьох розвинених країн світу підтверджує, що одним із важливих факторів, який значно впливає на показники здоров'я, є фізична культура і спорт. Тобто система освіти і виховання може суттєво впливати на спосіб життя та стан здоров'я молоді людини. У практичній діяльності вітчизняних вищих навчальних закладів ключову роль у розвитку негативних тенденцій зниження рівня здоров'я молоді відіграє відсутність культури, недооцінка цінності здоров'я та ведення здорового способу життя.

Проблеми формування здорового способу життя студентів набувають особливої актуальності. Це пов'язано з несприятливими екологічними умовами, неправильним способом життя, постійними стресами та іншими факторами. Концепція державної фізкультурно-спортивної політики полягає у переході від формальної погоні за масовістю – до рекреаційно-оздоровчого та профілактичного ефекту, утвердження здорового способу життя. На відміну від існуючих підходів, в основу системи фізичного виховання необхідно покласти не стільки прагнення досягти певних характеристик фізичного розвитку та фізичної підготовленості молоді людини, скільки переорієнтацію на профілактику захворювань і реабілітацію після них, подовження життя та активне довголіття [1]. Перебудова вищої школи вимагає вирішення проблем здорового способу життя студентів як важливого компоненту гармонійного розвитку особистості. Теорія здорового способу життя відображує систему знань, накопичених та сконцент-